

Zagrebački gradonačelnik Milan Bandić najavio vraćanje biste Ive Lole Ribara i sedmorici sekretara SKOJ-a – organizaciji mladih revolucionara utemeljenoj 1919. godine, koja je djelovala na širenju ideja radničkog pokreta, razbijanju reakcionarnog režima Kraljevine SHS i aktivno sudjelovala u kasnijoj antifašističkoj borbi

Savez antifašističkih boraca Republike Hrvatske pozdravlja najavu zagrebačkog gradonačelnika **Milana Bandića** za ponovno vraćanje biste **Ive Lole Ribara**, sekretara Saveza komunističke omladine Jugoslavije i postavljanje bisti sedmorici sekretara SKOJ-a u Zagrebu.

U vrijeme snažnog poleta revolucionarnog radničkog pokreta 1919. godine, stvoren je veći broj omladinskih komunističkih organizacija u raznim mjestima i krajevima Jugoslavije, a 10. listopada 1919., održana je u Zagrebu konferencija ujedinjenja na kojoj je bilo oko 50 predstavnika ovih organizacija.

Na konferenciji je izabran privremeni Centralni odbor na čelu s **Radomirom Stojilovićem**, sa sjedištem u Zagrebu, i donijete su odluke o stvaranju i razvijanju mjesnih organizacija, o pripremama za sazivanje Prvog kongresa organizacije (održan je u Beogradu od 10. do 14. lipnja 1920.) i o izdavanju lista „Crvena zastava“ koji je počeo izlaziti početkom prosinca 1919. godine.

Illegalno djelovanje

U prvim godinama nakon osnutka, SKOJ je razvio značajnu aktivnost među omladinom, poglavito radničkom, i ostvario veliki utjecaj u njoj. Između ostalog, to se manifestiralo u mnogim štrajkovima, demonstracijama i drugim oblicima revolucionarne borbe. Ali bilo je i slabosti koje

su proizlazle iz političke i organizacijske nepripremljenosti, a dobrim dijelom i nepravilnog stava rukovodstva Socijalističke radničke partije (komunista) prema SKOJ-u. Veći dio tadašnjeg partijskog rukovodstva, opterećen socijaldemokratskim gledanjem na ulogu omladine u komunističkom pokretu, podcjenjivao je značaj rada s omladinom te nije pružao potrebnu pomoć skojevskoj organizaciji.

Zaplašena velikim uspjehom Komunističke partije na skupštinskim i općinskim izborima i jačanjem revolucionarnog pokreta u zemlji, buržoazija je zavela brutalni teror i bezakonje. Režim je nakon izbora suspendirao sve gradske i općinske uprave na kojima su izabrani komunisti, a mnogi su vijećnici jednostavno uhićeni. Kraljevska je vlada naredbom od 29. prosinca 1920., poznatom kao „Obznana“, zabranila rad svih komunističkih organizacija, pa tako i SKOJ-a. U narednih 14 dana bilo je zatvoreno oko 12 tisuća komunista, aktivista i simpatizera.

U Zagrebu je 31. prosinca organiziran opći štrajk, u kojem je aktivnu ulogu imao i **Josip Broz**. Očekivano, kraljevskoj vladi nije padalo na pamet povući „Obznanu“. Komunistima je ostao samo jedn izbor – ilegala. Zabrana koja je uslijedila samo nakon dvije godine od osnivanja i povremeni žestoki progoni, prisilili su SKOJ na ilegalni rad u ćelijama. SKOJ je ostao utjecajna organizacija među revolucionarnom omladinom, nalazeći aktivne pristaše među radnicima, studentima ali i širokim slojevima građanstva.

Ubojstvo sedam sekretara

Uvođenjem „Šestojanuarske diktature“ (6. siječnja 1929.), za KPJ i SKOJ počeli su još teži dani. Kralj Aleksandar izvršio je državni udar, ukinuo Ustav, raspustio Narodnu skupštinu i zaveo apsolutističku vlast. Izvršeno je masovno hapšenje i ubijanje ljudi. Od 1929. do 1931. godine kroz zatvore je prošlo više od deset tisuća političkih zatvorenika.

U tom razdoblju ubijeno je i sedam sekretara SKOJ-a čije je ilegalno djelovanje bilo najviše vezano za Zagreb: **Pavle Paja Marganović, Mijo Oreški, Josip Kolumbo, Janko Mišić, Josip Debeljak, Pero Popović i Zlatko Šnajder**. Njihovo herojsko držanje pred klasnim neprijateljem postaje primjer na kojem su se odgajale nove generacije komunista i omladinaca. Mnoge skojevske organizacije bile su razbijene, a pokret obezglavljen.

Od dolaska Tita na čelo Partije 1937., u skojevskoj organizaciji nastaje ozdravljenje i sređivanje. Tito mladima postavlja zadatke temeljnog organiziranja i stvaranja masovne omladinske organizacije i odgoja omladine u duhu borbe protiv fašizma, za demokraciju, napredak i mir. Sredinom 1937., formirana je omladinska komisija pri CK KPJ s **Ivom Lolom Ribarom** na čelu; početkom 1938. godine ona prerasta u CK SKOJ-a.

Aktivnost jedinstvenog omladinskog pokreta došla je do vidnog izražaja u borbi protiv fašizma. Neposredno uoči rata SKOJ je imao oko 30 tisuća članova. Okupatori i njihove domaće sluge odmah su zaveli bjesomučni teror prema komunistima i članovima SKOJ-a. Preko 10 tisuća skojevaca bačeno je u zatvore i logore. Iako je to bio težak gubitak, organizacijska i borbena spremnost SKOJ-a bila je očuvana. Na poziv Partije i SKOJ-a, već 1941. godine stupilo je u partizanske odrede oko 15 tisuća skojevaca.

Ujedinjenje antifašističke omladine

Od samog početka oslobodilačke borbe, SKOJ nastoji da što dosljednije i uspješnije ostvari zadatak izgradnje jedinstvenog omladinskog pokreta stvaranjem antifašističkih omladinskih organizacija (u Hrvatskoj – Savez mlade generacije Hrvatske). Razvijena je velika aktivnost u mobilizaciji omladine za borbu i pomoć fronti, u političko-odgojnom radu, organiziranju radnih akcija u pozadini, pomaganju tijelima narodne vlasti, razvijanju kulturno-prosvjetnog djelovanja na selu i...

Na Prvom kongresu antifašističke omladine Jugoslavije, 27.do 29. prosinca 1942. godine u Bihaću, antifašistički savezi ujedinili su se u jedinstvenu organizaciju Ujedinjeni savez antifašističke omladine Jugoslavije – USAOJ. U borbi protiv okupatora palo je preko sto tisuća članova SKOJ-a.

Poslije rata SKOJ još više proširuje svoj utjecaj među mladima. Na osnovi preporuke Petog konresa KPJ i odluke Četvrtog kongresa SKOJ-a – USAOJ je 15. prosinca 1948. godine promijenio ime - Narodna omladina Jugoslavije.

Bojan Miroslavljev

